



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, 5 listopada 2015 r.

II.518.3.2015.PS

Pan

Borys Budka

Minister Sprawiedliwości

Warszawa

W wielu swoich działaniach Rzecznik Praw Obywatelskich podejmował problem potrzeby zapewnienia ochrony dzieciom uczestniczącym w postępowaniu karnym w charakterze pokrzywdzonych lub świadków (na przykład w wystąpieniu do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego z dnia 29 marca 2009 r.). W działaniach tych szczególny nacisk kładziony był na stworzenie odpowiednich, przyjaznych warunków przesłuchań dzieci, w tym unikanie wielokrotnego przesłuchiwanie. Rzecznik wskazywał, że podjęcie takich działań ma na celu zarówno zapobieżenie traumatycznym przeżyciom u dzieci jak i to, że zeznania dziecka, złożone w przyjaznych dlań warunkach mogą być pełniejsze i nie obciążone wadami będącymi wynikiem negatywnych doznań, które z reguły towarzyszą dziecku w toku takiej czynności procesowej.

Postulaty Rzecznika zostały w istotnej mierze zrealizowane w kolejnych nowelizacjach Kodeksu postępowania karnego, w tym w szczególności w art. 185a - 185d k.p.k. Nadal jednak – za wyjątkiem wprowadzonym art. 185a § 4 k.p.k. – szczególne zasady przesłuchiwanie dzieci obowiązują tylko do czasu ukończenia przez nie 15 lat.

Tymczasem w unormowaniach międzynarodowych konsekwentnie wskazuje się, że dzieckiem jest osoba poniżej 18 roku życia (por. art. 1 *Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.*; art. 2 ust. 1 lit d *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW*; art. 2 lit. a *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania*

niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW; art. 2 ust. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW).

Powołane uregulowania europejskie zawierają szereg sugestii pod adresem państw członkowskich Unii Europejskiej dotyczących potrzeby udzielania dzieciom – uczestnikom postępowania karnego, w tym w szczególności dzieciom – ofiarom przestępstw, odpowiedniego wsparcia i ochrony. Do problemu tego odnosi się zwłaszcza art. 24 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW; art. 20 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW i art. 15 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW.

O ile można uznać, że powołane przeze mnie przepisy art. 185a – 185d k.p.k. realizują większość postulatów zawartych w przytoczonych przepisach szczegółowych dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady, o tyle w mojej ocenie istnieje obecnie pilna potrzeba, aby przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 185a i 185b k.p.k.) uwzględniły również podstawową okoliczność, że przewidziane w nich zasady powinny odnosić się do ogółu osób uznanych za dzieci – zarówno w tych dyrektywach jak i w Konwencji o ochronie praw dziecka – a zatem do osób poniżej 18 lat.

Przekazując Panu Ministrowi powyższe uwagi uprzejmie proszę ustosunkowanie się do nich i poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku i ewentualnie podjętych działaniach.

Podpis na oryginale